

BY-ORDNING

FÖR

MÖLNDALS BY.

FASTSTÄLD DEN 25 AUGUSTI 1857.



GÖTEBORG
AKTIEBOLAGET GÖTATRYCKERIET,
1912

*Utdrag af Domboken för Afhandlingar,
hållen vid lagtima Sommaring med Askims
Härad å Kärre den 25 Augusti 1857.*

§ 11.

Under tinget hade Kronofjerdingsmannen C. M. Andersson, å samtliga fastighetsägarnes i Mölndals qvarnbys vägnar, under anhållan om häradsrättens fastställelse, till Domhafvanden inlemnad en så lydande:

Byordning i Mölndal

antagen af undertecknade fastighetsägare derstädes, till framtida efterlefnad af alla, som bygga och bo inom dess områden.

CAPITEL I.

Om Bye-Rätten och dess åliggande.

§ 1.

Till handhafvande af efterföljande stadgar, väljes årligen på första måndagen i Mars månad, ny Byålderman för ett år. Valet förrättas af Byens vattenverksägare, dervid rösterna beräknas efter samma grunder, som följas vid uttaxering af sammanskott till Byens kassa, och kan den, på hvilken de flesta rösterna fallit ej sig undandraga.

En och samma person kan åter invälas två kommande år; dock må ingen utöfver tre år emot dess vilja kunna sysslan påtvingas. Frånvarandes fullmakt gäller icke med mindre dens namn, der är utsatt, som skall väljas.

§ 2.

Den valde åldermannen tillträder sin befattning å allmän bystämma första helgfria Måndag i Maj månad, då den afgående till den nyvalde aflemnar alla handlingar, dem han som ålderman om händer haft, jemte specifik förteckning i protokollsboken öfver det som aflemnats, hvilket den nye Åldermannen i dagens pretokoll qvitterar.

§ 3.

Skulle Åldermannen dö, eller af andra orsaker ej kunna eller böra med sin befattning fortfara, bör, efter en af äldste Bisittare verkställd kallelse å alla Byemännen, val till ny Ålderman ofördröjligen ske, och denne genast sin syssla tillträda på sätt i 2 § sagdt är, emottaga Byens handlingar.

Ej må Ålderman längre tid än en vecka från orten bortresa, utan att hafva i samråd med Byerättens öfrige Ledamöter tillsatt tjenlig person i sitt ställe, som Åldermansbefattningen bestrider under dess bortovaro.

§ 4.

Åldermannens pligt är att i allo vårda sig om Byens angelägenheter; försvara och iakttaga dess lagliga rättigheter, handhafva dess ekonomiska angelägenheter; befrämja nyttiga företag och inrättningar; se till att hyfsning, skick och ordning må vinna framgång; men oskick, oordning och oseder, allt mera blifva utrotade och har han i allt samma moraliska pligter att uppfylla, som den der Domarekall bekläder.

§ 5.

Hvarje år i Mars månad väljes en kassör för kommande året, räknadt från första dagen i April månad, då den nyinvalde vidtager sin befattning, och skall den afgående hafva Byens räkenskaper afslutade, sednast den 10 April för att till revision öfverlemnas.

Revisionen verkställles af dertill vid Äldermansvalet utsedde tvenne vattenverksägare, hvilka böra hafva sin befattning fullgjord vid slutet af April månad, samt vid första derefter inträffade Bystämman, skriftligen sin berättelse aflemna; skolande Byemännen, då ingen anmärkning emot förre kassören förekommit, afgifva decharge.

Samma dag den tillträdande kassören öfvertager sin befattning öfvertager han i kassan befintliga penningar emot qvitto, hvilket qvitto åtföljer räkenskaperna under revisionen.

§ 6.

På första Måndagen i Mars månad välja Byemännen, sedan Äldermannen blifvit vald och såvida de icke enhälligt åt honom vilja öfverlåta utseendet efter det han tillträdt sin befattning — fyra Bisittare, tvenne på hvar sida af strömmen, hvilka med Äldermannen utgöra **Byerätten**, som afdömer de mål, hvilka i följd af de med Byordnings öfverträdande, i Byelaget kunna uppstå.

Ingen kan sig från Bisittaresysslan undandraga.

§ 7.

Bisittare äger med Äldermannens och öfrige Bisittares samtycke, vid verkställande af uppbörd och uttagande af böter, på sitt ansvar skicka annan person i sitt ställe; men bör alltid vid Byrättens sammanträden och syneförrättningar, i der förekommande ärendens handläggning, sjelf deltaga.

§ 8.

Bisittarne åligga att främja Byerättens beslut till verkställighet, att genast uttaga och vid nästa sammankomst för vederbörande redovisa de böter, hvilka ådömda blifvit. Är något härutinnan å deras sida underlåtet, vare de pligtige att af egne medel dem Bykassan godtgöra.

§ 9.

Skulle någon utaf Byelaget vid Bystämman, vid allmänna arbeten, eller andra möten, eller vid uttagande af böter, med oanständiga ord bemöta Äldermannen, Bisittarne eller dess ombud eller vara öfverlastad med starka drycker, eller utbrista i eder, svordomar och andra ohöfviska ord, böte sju riksdaler 50 öre Riksmünt, utom serskildt ansvar efter lag och Kongl. Brefvet af den 12 Januari 1763.

CAPITEL 2.

Om Bystämman.

§ 1.

Så ofta Älderman pröfvar nödigt eller varder af Byemän derom anmodad, eger han makt att sammankalla Byelaget, Byerätten eller den af Byns innevånare, hvars närvaro han anser nödigt. Detta sammankallande sker minst två dygn förut, medelst en af honom utfärdad skriftlig kallelse, deruti ärendene, som skola afhandlas, utsättes, hvilken kallelse af Byens stämmekarl verkställles. Skolande derjemte kallelsen på föreskrifven tid anslås på passande ställe å platsen i närheten af så kallade Forsbron, så att densamma är åskådlig vid passerandet af der hvarandra mötande vägar. I sådana viktiga fall, då om sammanskott skall afhandlas, bör dessutom kallelsen Söndagen näst före sammanträdet varda uppläsen i Fässbergs kyrka samt i Göthiska Förbundets skola i Mölndal, såvida der förrättas Gudsijerst.

På stämmekarlens kallelse skall den kallade påteckna sitt namn, till erkännande af att han blifvit kallad, men om Byeman icke kan anträffas, eller den kallade nekar ett sådant skriftligt erkännande, anses kallelsen lika gild, sedan den blifvit i dens bostad uppläsen, som skulle kallas.

§ 2.

På den utsatta tiden åligger det den kallade att å Byens Rådhus eller hvarthän annars målet blifvit beramad, personligen eller genom ombud inställa sig; om det är vid Byerätten, afhöra hvad der föredrages och derå svara, eller om det är vid Bystämman och den kallade är Byeman, der deltaga i ärendenas afhandling.

För frånvarande får ingen innehafva mer än en fullmakt.

§ 3.

Blifver Byeman utan laga förfall borta, eller är ej vid upprop tillstädes, eller aflägsnar sig från Bystämman, utan att hafva underskrifvit protokollet, böte 16 skillingar banko eller 50 öre riksmünt; sker det oftare, af tredska och vårdslöshet, böte hvarje gång dubbelt.

§ 4.

Vid Bystämman afhandlas alla ärenden, som röra Byens ekonomiska angelägenheter. Skolande vid frågor, hvilka icke genom enhälligt beslut kunna afgöras, omröstning ske af de närvarande, hvarvid samma grunder följas för röstberäkningen, som Cap. 4 § 2 föreskrifver om sammanskott, då det högsta röstetalet är afgörande. Frånvarande får alltid åtnöjas med de närvarandes beslut, sedan bisittarne honom om beslutet kungjort, så fort han kunnat anträffas. Fullmäktig eger begagna hufvudmans röst. Rösterna må på en röstägares begäran afgifvas i slutna sedlar.

Sådane ärenden åter, som antingen röra förseelser emot den allmänna ordningen och snyggheten inom Byn, och för hvilka föreskrifter i denna stadga äro gifna, eller som angå sådane arbetens verkställande, som fordra skyndsamt vidtagande till förekommande af skada, äger Byerätten, utan Byemännens hörande, afgöra.

§ 5.

Den som är missnöjd med Byerättens utslag eller de beslut, som blifvit fattade vid allmän Bystämman, eger mot lösen, en riksdaler banko eller en riksdaler 50 öre riksmünt arket, undfå protokollsutdrag och till det första ting, som infaller efter 30 dagar från utslagets datum, dit instämman Byerätten. Försummas detta, anses utslaget laga kraft vunnet.

Sådant protokollsutdrag bör af Äldermannen utlemnas, sednast åtta dagar efter det samma blifvit begärdt.

§ 6.

Förolämpar den ene Byemannen den andra i offentlig sammankomst, plikte tre riksdaler riksmünt, den förnärmande öppet lemnadt, att serskildt vid behörig domstol söka upprättelse.

CAPITLET 3.

Om byens allmänna arbeten och om vattnets reglering.

§ 1.

Alla allmänna arbeten af hvad namn de vara må, såsom broars, vägars, byggnaders och dämmens m. m. anläggande och underhållande, beslutade vid Bystämmor eller af Byerätt, äfvensom de utgifter, hvilka genom kontrakt med Häradsboarna rörande väghållning drabba byn, skola med samfäldta medel bekostas.

§ 2.

Till verkställande af Byemännens sammankallande samt andre budskickningar inom Byn och för Åns uppställande, antager Byrätten mot bestämd årlig lön, som på åldermannens anordning utbetalas i tvenne terminer, en Stämmokarl, som dessutom för hvarje enskild stämmings tillsägelse vid Vattenverken, undfår 50 öre riksmünt af den, för hvars räkning Ån stämmes.

Uppfyller icke denne stämmokarl sine åligganden, efter den honom af Åldermannen skriftligen meddelta instruktion, afdrages första gången af hans lön: En riksdaler 50 öre riksmünt, andra gången dubbelt; och vid tredje försumligheten varder han från sin befattning skild, och Åldermannen tillsätter i hans ställe en annan. Försummas vattenregleringen efter denna Byordning, plikte han dessutom hälften af sin årslön.

§ 3.

När vid allmän Bystämman beslut fattas, att till vattenbesparingar vid Nedsjön eller andra större vattensamlingar, något arbete der skall verkställas eller tillsyningsman der skall aflönas, och beloppet af kostnaden blifvit bestämdt, skall denna af Bykassan, på anordning af By-Åldermannen, bestridas.

§ 4.

Vid alla tider af året, då det utan skada för ofvan Byn befintliga ägor kan ske, uppstämmes Ån hvarje afton, som föregår Sön- eller Helgdag klockan sju (7) medelst luckornas nedsättande vid dämnet af Stensjön, hvilka aftonen före den derpå infallande söcknedag klockan åtta (8) på eftermiddagen åter uppdrages. Beroende det på Åldermannens anordning, huruvida hela eller blott en del af strömmen skall hållas öppen.

Då frost infaller, får vattnet äfven på Sön- eller Helgedag gå, ifall Ålderman och Bisittare finna så af nöden.

§ 5.

För reparationer, som enskilte hafva att verkställa, bör anmälan om Åstämning så tidigt göras hos Åldermannen, att han kan pröfva hvad tid dertill erfordras, och derefter utfärda befallning till Stämmekarlen, som minst två dygn förut bör derom underrätta samtliga Vattenverks ägarne, på det äfven dessa måtte kunna begagna tillfället att laga hvad deras verk tarfva.

Skulle reparation förestå blott på en sida af strömmen, bör endast så stor del deraf uppställas, som är nödigt för att vid Kråkeberget afleda vattnet åt den sida, hvarest ingen reparation behöfves; hvarföre när tillsägelse sker om åstämning för en sida af strömmen, den å andra sidan, som äfven har giltigt behof af stämning, bör sådant hos Åldermannen genast anmäla, hvarefter, sedan besigtning af behofvet skett, Åldermannen har att rätta sig, med afseende på hela eller halfva strömmens afstängande.

Ingen hafve rätt att begära Åstämning som icke vid besiktningen om behofvet deraf har de för reparationen behöfliga materialier på stället.

På annan dag än Lördag, eller om helgedag då inträffar, på Fredag, får strömmen ej uppställas utan i högsta nödfall, sedan Ålderman och Bisittare pröfvat nödvendigheten.

§ 6.

Då vattnet ej förslår till driften af båda sidors vattenverk, skall efter å Bystämman fattadt beslut, på Kråkeberget hela strömmen ledas åt en sida, hvarföre der underhålles jernbultar till stöd för de efter berget tillpassade brädfördämningarne. När så händer, tager alltid Södra sidan vattnet först. Skiftet sker precis klockan åtta om morgonen och begagnas uret i Götiska Förbundets Skola till rättelse, samt verkställs af fyra man från två qvarnfall utom Kråka, börjande uppi från nedåt, alltid från den sida som skall taga vattnet och det i

tur och ordning så, att efter qvarnen N:o 30, N:o 18 och efter Korndal, N:o 13 åter vidtager. Den som uteblifver eller ej sänder duglig karl, plikte utom legan för antaget biträde, Tre Riksdaler Riksmünt.

Tager någon vattnet annorlunda än nu stadgadt blifvit eller rifver upp fördämning i otid, böte Femton Riksdaler Riksmünt för all skada, som derigenom kan hafva skett.

När beslut om vattnets afledande till en sida i sänder ej kan fattas enhälligt, skall detsamma afgöras medelst omröstning af ägarne nedom Kråka. Rösterna beräknas efter samma grunder, som följas vid omröstningar i andra ärenden.

Åstunda de ofvanom Kråka boende vattenverksägare, att vattnet äfven der skall skiftevis begagnas, skall likaledes beslut derom, när detta icke enhälligt kan ske, bero af de flesta rösterna för eller emot, hvarvid rösterna beräknas efter lika grunder, som ofvan nämnt är; dock kan ingen vattenskiifning äga rum ofvan Kråka, med mindre beslutadt blifvit att nedanför sådant skall ske.

Äfven der tager Södra sidan vattnet först och verkställes efter samma föreskrifter, som gälla för de nedanför boende.

§ 7.

Genom Konungens Befallningshafvandes Allmänna Kungörelse af den 20 April 1819 är, angående flottning genom Mölndals dämme, stadgadt:

1:o) Att virke ej får ligga närmare dämnet än femton famnar; 2:o) Att virke efter flottning genom dämnet, genast förbi sågarne utan att lemna något kvar i deras dammar, skall föras ned till Grevedammen, samt 3:o) Att det i Stensjön liggande virke, på så säkert sätt bör fastgöras vid stränderna, att det ej af strömmen eller bläst kan nedföras till dämnet och der vålla skada och förhinder. Och genom allmänna kungörelsen af den 6 februari 1822 är vidare stadgadt, att flottning hädanefter blott skall ske hvarje Torsdag eller fjerde helgedags frie dag i veckan, och då hvarje punkts öfverträdelse är belagd med ett vite af Tre Riksdaler 16 Skillingar banko, hvartill den flottkarl eller timmerägare gör sig förfallen, som häremot bryter, så åligger det Bisittarne se till, att stadgarne efterlefvas, samt att flottningsafgiften, när icke uppbörden deraf till enskildt person blifvit öfverläten, emot viss ersättning till Byns Kassa, uppbäres i öfverensstämmelse med Konungens Befallningshafvandes Allmänna Kungörelse af den 11 Juni 1839, samt att om någon häremot bryter anmälan till lagligt åtal sker hos Kronobetjeningen.

§ 8.

Emedan i litet vatten och då detta fallit till en ovanlig låg ståndpunkt i Stensjön, det sjelfsväld kan förelöpa, att flottlaget verkställer flottning förbi Sågarne, på det sätt, att vattnet uppdämmas vid de närmast Stensjön belägna dämmen, och efter någon tid då vuxit till någon höjd, tillika med virket utsläppes, hvaraf Vattenverken i Byn på en gång saktas i sin gång, spannemålen nedgröpas och andra varor förderfvas, så förbjudes härmed vid vite af Femton Riksdaler Riksmünt sådan uppdämning. *Och må, vid samma vite, ingen för vattens samlande till sine verk, genom sådan uppdämning skada eller hindra ofvan eller nedanför varande grannars vattenverk.*

§ 9.

Enär i enlighet med Bystämmo beslut, fastställt af Konungens Befallningshafvandes utslag den 23 Augusti 1843, en skiljovägg blifvit uppförd i strömmen nedanom Kråkeberget, till förekommande af vattnets öfversläppande från ena till andra sidan, åligger det Byemännen att densamma vidmakthålla. Eho, som densamma rubbar, nedbryter eller tillfogar någon skada, böte, utom åtal för nidingsverk, Femton Riksdaler Riksmünt.

§ 10.

Det skall åligga hvarje Fotqvarnsegare att hålla Pålstämman eller Raka, minst en vid hvarje Stenpar, eller der hjulqvarn eller fabrik är fritt lopp utmed hjulet, så att vattnet, då qvarn eller fabrik står, utan bakvatten för den ofvanför liggande, må gå så rätt fram som möjligt i nedanför liggande dam. Den som häremot bryter, så att vattnet genom ledande ur den rigtning den förut haft blir mindre nyttigt för nedanför boende granne, eller medelst upp-dämning menligt för ofvanför liggande, plikte första gången Femton Riksdaler Riksmünt och sedan dubbelt.

Ägare ansvare för sitt folks förseelse.

§ 11.

Vid inträffande frost, är det hvarje Vattenverksägares skyldighet att isa ren icke blott sin dam, utan ock under och utmed sitt verk varande vattenlopp, så, att hvarken den ofvanföre belägna må hindras genom isens uppstapling, eller den nedanför belägna genom vattnets undanhållande. Den bevisligen häremot bryter skall plikta Tre Riksdaler Riksmünt och om det ej genast rättas, dubbelt.

§ 12.

Den som utan Äldermans befallning eller vid andra tillfällen än enligt denna Byordning tillåtet är, uppdrager eller nedsätter Stigboln vid Stensjön, eller då uppbörden af flottningsafgiften bortkontraheras till en enskild person, denne, på annan än därför bestämd dag verksätter nedflottning, böte Femton Riksdaler Riksmünt, och om Stämmokarl varit dertill vållande eller medverkande miste han en fjerdedel af sin årslön.

Älderman eger hålla Stigbol och flottbom låste och hafva nycklarne i sitt förvar.

Vid inträffande eldsvåda må dock hvem som först dertill är färdig, utan ansvar, öppna Stigboln.

CAPITLET 4.

Om medel till betäckande af Byens Allmänna utgifter.

§ 1.

Alla inflytande böter, tomt och huslegor, ersättning af Häradsboarne för väghållning, och den enligt Konungens Befallningshafvandes Kungörelse af den 11 Juni 1839 bestämda flottningsafgift m. m. användas till Byns ekonomiska utgifter.

§ 2.

Hvad derutöfver erfordras sammanskjutes af Byns, allt ifrån Stensjön till och med å nedersta vattenfallet varande vattenverk och qvarnegare i mon af egendomens värde, hvartill de blifvit uppskattade vid den fastställda bevillningstaxering, som sist hållits, då beslut om sammanskott sker.

För erläggande af dessa sammanskott sättes viss dag före, skofande den som med sitt bidrag uteblifvit, erlægga laglig ränta för den tid, han förhåller Byn dessa medel. Den som icke personligen eller genom ombud varit närvarande vid den bystämma, hvarvid beslut om sammanskott fattats, har samma skyldighet, sedan han genom Bisittarne i stadgad ordning blifvit om beslutet underrättad.

§ 3.

Tredskas eller försummar Byeman, att på föreskrifven tid erlægga sammanskott som beslutat blifvit, varder detta genom Kronobetjening executivt uttaget och ersätte han alla kostnader, som derigenom drabba byn. Alla ådömda böter uttagas genast och i händelse af

vägradt erläggande, utpantar Byrättens Bisittare desamma. För pantens igenlösande utsättes viss dag, hvarefter, sedan ägaren detta uraktlåtit, Byerätten äger å utlyst auktion panten försälja och öfverskottet till ägaren återställa.

Beträffande Tomte- och Hushyror förhålles enligt allmän lag, eller hvad uti deröfver upprättade kontrakter kan vara föreskrifvet.

§ 4.

Till undvikande af vidlyftighet vid räkenskaperna, må den afgift, som Byemännen utfäst sig betala till Götiska Förbundet, som bidrag till skollärares aflöning, utgörande Tre Riksdaler per år på fallet, äfvensom alla andra allmänna sammanskott, hvilka hittills under serskildt konto blifvit redovisade med Byns andra inkomster, i ett Conto sammanföras. Och må åldermannen årligen på en gång utur Bykassan, till Förbundets Kassör anordna hela det belopp, som afgiften för alla fallen utgör; hvarför den som försummar, att, på den för uppbörden af sådane medel utsatta dagen, hvilken kungöres i samma ordning som kallelsen till bystämmor, afbörd sig sådan afgäld är underkastad samma åtgärder för uttagandet, som föreskrifvit är om böter.

§ 5.

Auktioner för bortaccorderande af uppbörden vid timmerflottningen, äfvensom alla beslutade entreprenad-auktioner, skola tvenne söndagar å rad, näst före deras hållande varda kungjorde å predikstolen i Fässbergs kyrka samt Götiska Förbundets skola, då der hålles Gudsijest.

CAPITLET 5.

Om ordning för Byggnaders uppförande.

§ 1.

Då efter 1819 års Landmäteri, hvarje qvarntomt blifvit afmätt och på Karta lagd, och hvarje qvarnfall blifvit afvägd och till sin höjd noga bestämdt; ty åligger det en hvar, innan han företager någon nybyggnad, af hvad namn det vara må, eller innan någon tröskelstock rubbas, att anmäla det hos Åldermannen, på det, om husbyggnad skall ske, han må kunna utstaka tomten, och innan tröskelstock rubbas, medelst afvägande mot berg eller annat orubbligt märke, i ojäfviga personers närvaro bestämma dess horizont, på det att genom egenmäktig åtgärd, någons rätt ej må förnärmas. Tilltror sig Åldermannen icke kunna verkställa den begärda åtgärden, vare den byggande skyldig anlita vederbörlig Landtmätare och följa dess bestämmelse.

Den i byelaget, som något af detta åsidosätter, böte Femton Riksdaler Riksmünt, och vare skyldig ensam vidkännas alla de kostnader, Landmätarens inkallande efteråt till utrönande af rätta förhållandet, förorsakar i händelse den byggande ej följt Landmätarens eller Åldermannens utstakande efter fastställd karta.

§ 2.

På det att nödigt tillträde till vatten i händelse af eldsvåda, och lättnad att kunna förekomma elds spridande från hus till hus ej må i framtiden alldeles försvinna, så åligger det hvar och en vid uppförandet af byggnader, hädaneftir lemna nödigt vretum, minst tre fjerdedels aln från gränsen af dess tomt, så att när detta öfver allt blifvit iakttaget, en och en half alns afstånd må finnas emellan de vid tomtgränserna belägna husen.

§ 3.

Uti byggnader af hvad beskaffenhet som helst skola eldstäder, skorstenspipor och rör uppföras med fodermur och der bak- och brännugn uppföres, trädvägg icke lemnas qvarsittande bakom muren till större eller mindre del, utan alldeles borttagas.

Framför kakelugn, spis eller annan eldstad, skall göfvet vara belagdt med minst aderton tum bredt plan af sten, jernhäll eller annat oantändligt ämne.

§ 4.

Om i redan uppbyggt hus, eldstad, rör, pipa eller skorsten skulle finnas af annan, än i förra § stadgad beskaffenhet, och anses eldfarlig, åligger det Byerätten att utdöma samt låta nedrifva densamma på ägarens bekostnad, om han ej inom förelagd tid densamma borttagit och plikte han Tre Riksdaler Riksmünt.

§ 5.

Till tackbetäckning må ej torf, halm, bräder, spån eller annat som eldfarligt är, användas.

CAPITEL 6.

Om allmän hyfs och ordning.

§ 1.

Emot Byens vägar få ej hädaneftir finnas gödselstad eller afträde, ej heller orenlighet samlas vid husen eller på vägarne. Den som bryter häremot pliktar första gången tre riksdaler riksmünt och om det ej ändras, eller sker ånyo, höjes vitet till åtta riksdaler samma münt.

Der gödselstad eller afträde redan finnes i närheten af väg, bör den från allmän åsyn innestängas med fyra och en half alns högt plank, underlåtes detta, böte fem riksdaler, och eger Byerätten låta på ägarens bekostnad uppföra sådant.

Vid fem riksdalers vite är det förbjudet, leda eller kasta orenlighet, smuts, sand eller sten, uti strömmen. Dock hvarje vattenverksegare obetaget att till damfyllning begagna de ämnen, han dertill finner behöflige.

§ 2.

På byens vägar får ej till hinder för de färdande, utan serskildt tillstånd af Älderman, läggas sten, virke eller hvad det vara må, ej heller må desamma belamras med franspända åkdon, eller annat skräp. Den som bryter häremot plikte tre riksdaler.

§ 3.

Allt öfverdådigt ropande och skriande utom hus i Byen och dess område är förbjudet vid en riksdalers böter.

§ 4.

Samla sig drängar, arbetskarlar, eller annat folk på öppen plats eller väg i Byen, och drifva der, till allmän förargelse, ofog och gyckel, vare sig inbördes eller emot förbigående, eller skuffningar sins emellan, under förebärande, att det blott är lek, så skall sådan ursäkt ej gälla, utan kommer hvar och en att plikta 50 öre riksmünt; men åtskiljas de icke genast, och gå hvar och en hem till sitt, då Älderman, Bisittare eller Ordningsman dem dertill uppmäna, plikte en hvar en riksdaler riksmünt och hvarje gång det förnyas, dubbelt.

§ 5.

Allt spel, såsom kort, tärning, så kallad kronvägg eller hvad namn det vara må, vare å vägar, gator, eller andra öppna platser å Byens område, förbjudet, vid vite af en Riksdaler Riksmünt för hvarje deltagare.

§ 6.

Den af Byemännen, Husägare eller hvem han vara må, som folk af misstänkt eller okänd frejd, på sina ägor eller i sitt hus hyser utöfver ett dygn, eller i sitt arbete antager, plikte tio Riksdaler, och vare skyldig dem genast ur Byen bortskaffa.

§ 7.

Dans och lekstuga med tillträde för hvem som helst vare i byen och på dess område förbjudet, vid vite af åtta Riksdaler för husvärd eller hyresgäst, som sitt rum dertill upplåter; tre Riksdaler för spelman som biträdt och 50 öre för hvar och en som besökt stället.

§ 8.

Ingen må inom Byen och på närmare afstånd än femtio famnar från hus och byggnader, aflossa skjutgevär, kasta raketer eller svärmare. Vid nödig bergssprängning inom Byen, bör anmälan derom på förhand hos Äldermannen ske och all försigtighet användas till förekommande af skada. För förseelse häremot böte två Riksdaler Riksmünt.

§ 9.

Till förekommande af det oskick som hittills egt rum, att svinkreatur lössläppts på gatorna ofta i stora flockar, så att gående och färdande personer deraf äro högst besvärade, hafva Byemännen öfverenskommit om ett vite af en Riksdaler Riksmünt för hvarje svin som på väg eller gata anträffas lössläppt, hvartill ägaren deraf är förfallen, hvilka böter tillfalla Byens Kassa hälften och den, som svin upptagit, andra hälften. Skulle dock svinens ägare lida större svårighet vid svinens innestängande, bör på allmän bekostnad personer aflönas, som hafva tillsyn att desamma hållas å allmänna utmarken, såvidt ägarne till svinen äfven hafva del i hemmanen.

Korndals Pappersbruk p. p. Göteborgs Pappersbruks Aktiebolag. Oscar Brusewitz.

N:o 1. p. p. Göteborgs Pappersbruks Aktiebolag. Oscar Brusewitz.

N:o 2. p. p. Göteborgs Pappersbruks Aktiebolag. Oscar Brusewitz.

N:o 3. p. p. Göteborgs Pappersbruks Aktiebolag. Oscar Brusewitz.

För halfva qvarnen N:o 4 p. p. Göteborgs Pappersbruks Aktiebolag. Oscar Brusewitz.

N:o 4 ¹/₂. Delbanco.

N:o 4 ¹/₂. M. E. Delbanco.

N:o 5. Anders Börjesson.

N:o 6. Carl Olsson.

N:o 7. Erik Arfvidsson.

N:o 8. O. Kjellman.

N:o 9. M. E. Delbanco.

N:o 10. M. Delbanco.

N:o 11. }

N:o 12. } J. A. Westerberg.

N:o 13. Thore Thorstensson, Börje Thorsson.

N:o 14. N. Fagerberg.

N:o 15. J. P. Olsson.

N:o 16. }

N:o 17. } And. Leffler.

N:o 18. Schmidt & Andersson.

N:o 19. J. P. Kjellman, Olof Olsson.

N:o 20. A. Norén.

N:o 21. Charles Roy.

N:o 22. Mathias Andersson.

N:o 23. A. Norén.

- N:o 24. B. M. Nyman, enka efter M. N. Nyman.
N:o 25. Lars Andersson, Olof Pettersson, P. A. Andersson.
N:o 26. C. Andersson såsom förmyndare för L. Broberg.
N:o 27. Bengt Pettersson, Gustaf Carlsson.
N:o 28. Anna Andersson, enka efter N. R. Andersson.
N:o 29. D. O. Francke.
N:o 30. D. O. Francke.
N:o 31. O. L. Hasselgren.
N:o 32. C. G. Jonsson såsom förmyndare för C. J. Hummels omyndige barn.
N:o 32. David Hummel".

som nu upplästes; hvarjemte sökanden företett extra Landtmätaren, sedermera förste Landtmätaren Carl Wetterströms karta och beskrifning öfver Mölndals qvarnby, utvisande att till samma by endast höra trettiotvå qvarnfall med dertill hörande tomter och vattenverk af hvarjehanda slag, men icke något egentligt jordbruk.

Häradsrätten tog handlingarnes innehåll i öfvervägande samt meddelade, efter öfverläggning följande

Besked.

Enär till Mölndals qvarnby icke hörer något egentligt jordbruk, finner Häradsrätten, att hinder för fastställelse af ingifna Byordningen icke möter deraf, att uti densamma saknas åtskillige af de ämnen, som uti Kongl. Brevet den 20 Februari 1742 och dertill hörande projekt till Byordning finnas till ett ordnad jordbruks upphjelpande och befrämjande upptagne.

Emedan deremot i allmänt gällande lag och författningar stadgas ansvar för så beskaffade brott och förseelser, som i 1 Kapitlet 9 §, samt 6 Kapitlet 3, 4, 5, 6 och 7 §§ af denna Byordning finnas med böter belagde, dels till högre och dels till mindre belopp, än sålunda i allmänhet är stadgadt; ty och som, beträffande stadgandet i 1 momentet af 4 Kapitlet 3 § derom att kronobetjeningen skulle exekutivt uttaga de beslutade sammanskott, som Byeman tredskas eller försummar att på föreskrifven tid erlagga, Byemännen icke ägt, att en så beskaffad skyldighet kronobetjeningen ålägga, utan Älderman och Bisittare, der de ej sjelfva förmå beslutade sammanskott hos Byemännen indrifva, äga att derom lita Konungens Befallningshafvande eller Domaren till; alltså och under förutsättning dels att de i 3 Kapitlet 8, 9 och 12 §§ gifne förbud och bötesbestämmelser, lika litet som Byordningen i öfrigt, kunna vinna tillämpning emot andre än Byemännen och de af Byen antagne tjenstemän, dels ock att den i 2 Kapitlet 5 § bestämda tid för öfverklagande af Byerättens utslag, för part, som vid utslagets afkunnande icke varit tillstädes, räknadt från den dag, då han af utslaget erhållit bevislig del; pröfvar Häradsrätten lagligt, att ifrågavarande Byordning, med undantag af bötesbestämmelserna i 1 Kapitlets 9 § samt 6 Kapitlet 3, 4, 5, 6 och 7 §§, samt af stadgandet i 1 momentet af 4 Kapitlets 3 §, äfvensom med den förklaring, här ofvan blifvit meddelad öfver 3 Kapitlet 8, 9 och 12 §§, samt 2 Kapitlet 5 § gilla och fastställa till framtida efterrättelse för Qvarnbyn Mölndals Byemän; skolande samma Byordning, jemte detta Rättens besked deröfver, åtminstone en gång om året för samtliga Byemännen uppläsas.

(Besvärshänvisning meddelad)

Som ofvan

På Härads-Rättens vägnar:

F. M. COLLIANDER.

Från Concept-domboken rätt afskrifvet; betygar.

På Domare-Embetets vägnar:

A. SVALANDER.

Rätt avtryckt från Domboksutdraget här ovan
intaget bestyrkes:

B. H. Amnens J. Snitter